

SKÚŠOBNÝ PORIADOK SV a WUSV

- 1 **Všeobecné ustanovenia**
- 2 **Práca figuranta**
- 3 **Skúška doprovodného psa BH/VT**
- 4 **Skúška SchH/VPG A**
- 5 **Stopárska skúška FPR 1 - 3**
- 6 **Skúška SchH/VPG 1**
- 7 **Skúška SchH/VPG 2**
- 8 **Skúška SchH/VPG 3**
- 9 **Skúška psa stopára FH 1**
- 10 **Skúška psa stopára FH 2**
- 11 **AD – skúška potrebná pre Körung**

1. Všeobecné ustanovenia

Platnosť

Tento skúšobný poriadok bol spracovaný pracovnou spoločnosťou AZG a predsedom spolku VDH v SRN. Prijatý a schválený bol 16. 08. 2003 a platí od 01. 01. 2004. Nahradzuje všetky doterajšie ustanovenia skúšobného poriadku SchH. Prijal ho spolok pre nemeckých ovčiakov v Nemecku - SV a tiež Svetová únia spolkov pre nemeckých ovčiakov - WUSV, s doporučením pre členské krajiny. Tento upravený skúšobný poriadok je v Slovenskej republike platný od 01. 01. 2004. Prijala ho Slovenská únia chovateľov nemeckých ovčiakov (SÚCHNO) a Zväz športovej kynológie Slovenskej republiky (ZŠK SR). Môžu ho využívať aj ďalšie chovateľské kluby pracovných plemien psov uznaných FCI. Skúšobný poriadok bol zostavený v nemeckom jazyku. V prípade nejasností, ktoré by mohli vzniknúť pri preklade do iných jazykov, je rozhodujúci text v nemeckom jazyku.

Všeobecné zásady

Skúškové akcie a súťaže majú slúžiť dvom cieľom. Na jednej strane zložením skúšky preukazujú jednotliví psy spôsobilosť pre účel svojho použitia, na druhej strane potom v riadenom chove majú skúšky prispievať k zachovaniu, prípadne k zvyšovaniu zdravia a výkonnosti psov v zmysle pracovnej schopnosti od jednej ku druhej generácii. Zloženie skúšky platí tiež ako dôkaz chovnej spôsobilosti psa. Všetky skúškové akcie a súťaže vo vzťahu k svojmu priebehu a chovaniu účastníkov podliehajú všeobecným športovým zásadám. Obsah skúškového poriadku je pre všetkých účastníkov záväzný. Všetci účastníci musia plniť rovnaké výkonnostné podmienky. Výcvikové akcie verejné prístupné, miesto a začiatok musí byť verejne oznamovaný. Skúškové akcie a súťaže musia odpovedať úplným stupňom skúšok, alebo jednotlivým oddielom príslušných skúškových stupňov. Každý úspešne zložený úplný stupeň skúšky v rámci akcie platí v každom prípade ako výcviková značka. Výcvikové značky musia byť uznávané všetkými kynologickými subjektami v SR. Pre usporiadanie súťaží bez zápisu skúšky platia rovnaké ustanovenia tohto platného skúšobného poriadku. Nie je povolené usporiadať súťaže len v oddiele C, všestrannej skúšky.

Skúškové obdobie

Skúšky môžu byť vykonávané po celý rok, pokiaľ to dovoľujú poveternostné podmienky a nie je ohrozená bezpečnosť a zdravie ľudí a zvierat. V týchto prípadoch musí byť akcia odložená. Rozhodnutie patrí rozhodcovi. Skúškové obdobie môže byť v pôsobnosti jednotlivých krajín obmedzené. Súťaže bez zápisu výcvikovej značky v oddieli B a C môžu byť organizované celý rok.

V rámci SR: Skúškovým obdobím nie sú mesiace december, január a február. Skúšky možno vykonávať len v dňoch pracovného pokoja, alebo pracovného voľna. Táto zásada sa nevzťahuje na akcie usporiadané v rámci kynologických táborov, alebo sústreďení za predpokladu, že delegujúci orgán má možnosť pre túto akciu zaistiť rozhodcu.

Organizácia skúšok – vedúci skúšok

Za organizačnú časť skúškovej akcie je zodpovedný vedúci skúšok. Plní, kontroluje a dohliada na všetky potrebné práce k príprave a vykonávaniu skúškovej akcie. Musí zabezpečiť nerušený priebeh akcie a po celú dobu byť k dispozícii rozhodcovi. Z toho dôvodu nesmie vedúci skúšok na akcii predvádzať žiadneho psa ani plniť iné funkcie.

Má za povinnosť najmä zaistiť:

- Povolenie k vykonaniu akcie
- Výber zodpovedajúcich priestorov pre kladenie stôp

- Dohody s vlastníkmi pozemkov a poľovníckym združením o použití týchto priestorov na kladenie a vypracovanie stôp
- Potrebný počet odborne spôsobilých pomocníkov – figurantov, kladačov, usporiadateľov a ďalších
- Ochranu termínu akcie
- Príslušné pomôcky, predmety a náradie, predpísané skúšobným poriadkom, ako aj zabezpečenie oblečenia pre figuranta
- Pripravenosť všetkých písomných dokladov skúšok, ako posudkových a výsledkových listín pre príslušné stupne skúšok
- Pripravenosť výkonnostných preukazov psov, preukazov o pôvode psov, očkovacích preukazov psov, prípadne ak to bude potrebné, zákonné poistenie zodpovednosti za spôsobenú škodu od psovodov.

Vedúci skúšok musí najmenej 3 dni pred akciou oznámiť rozhodcovi miesto a začiatok akcie, popis príchodu, druhy skúšok a počty prihlásených psov. Pokiaľ toto oznámenie nesplní, má delegovaný rozhodca právo od svojho záväzku odstúpiť. Figurant a kladači cudzích stôp nesmú na akciách vystupovať ako psovodi a nesmú vykonávať funkcie pre svojich psov, alebo pre psov členov rodiny (viď odstavec rozhodcovia).

V rámci SR: Skúškové akcie sa konajú podľa pokynov, ktoré vydáva ZŠK SR.

V týchto pokynoch sú stanovené termíny aj obsah žiadostí o vykonanie skúškových akcií, ako aj dokumenty, ktoré sa pri hlásení priebehu a ukončení akcií spracovávajú.

Usporiadateľom akcie môže byť len právny subjekt začlenený do ZŠK (kynologické kluby), ktorý akciu organizuje a zaisťuje.

Akcií sa môžu zúčastniť psovodi:

a) občania SR – členovia organizácii a zväzov začlenených do ZŠK SR.

b) Občania iných štátov – členovia zahraničných organizácii a zväzov začlenených do WUSV, alebo FCI.

Členstvo je nutné preukázať pred začatím akcie platným členským preukazom. Za účasť na akcii vyberá usporiadateľ na úhradu nákladov štartovné, ktorého výšku sám stanoví. Každá akcia sa začína nástupom všetkých účastníkov. Rozhodca vyhlási harmonogram akcie, pre ktorý sa rozhodol po dohovore s vedúcim. Taktiež aj ukončenie akcie sa vykonáva nástupom všetkých účastníkov, pri ktorom rozhodca vykoná ich vyhodnotenie. Pri nezaistení zodpovedajúcich cvičebných priestorov, náradia, pomôcok, alebo pomocníkov usporiadateľov podľa skúšobného poriadku, rozhodca posudzovanie daného stupňa skúšok ukončí, prípadne ho nezačne.

Rozhodca

Skúškové akcie môžu posudzovať len rozhodcovia, ktorí sú svojím národným zväzom poverení k posudzovaniu medzinárodných skúšok. Pre majstrovstvá sveta WUSV sú rozhodcovia zabezpečovaní predsedníctvom WUSV. Počet vyžiadaných rozhodcov je ponechaný na usporiadateľovi s tým, že jeden rozhodca môže v jeden deň posúdiť najviac 30 jednotlivých oddielov.

Skúšky zodpovedajú nasledujúcim počtom oddielov:

BH / VT	skúška doprovodného psa	2 oddielom
SchH/VPG A	skúšobný poriadok A	2 oddielom
SchH/VPG 1, 2, 3	skúšobný poriadok 1 - 3	3 oddielom
FH 1, 2	skúška psa stopára 1 -2	3 oddielom
FPR 1 - 3	vypracovanie stopy VPG 1-3	1 oddielu

Pre usporiadanie veľkých akcií môžu byť národnými zväzmi stanovené zvláštne predpisy. Rozhodca nesmie posudzovať na akcii svojho psa, rovnako aj psov v držaní členov rodiny. Za rodinu sa pre tieto účely považuje manžel, alebo druh, deti, rodičia a prípadne ďalšie osoby žijúce s rozhodcom v spoločnej domácnosti. Z tohto ustanovenia sú vybrané výberové súťaže a majstrovstvá, na ktoré je rozhodca určený zodpovedajúcim kynologickým subjektom. Rozhodca nesmie svojim chovaním prácu psov narušovať, či ovplyvňovať. Rozhodca zodpovedá za presné dodržiavanie ustanovení platného skúšobného poriadku. Je oprávnený skúšku ukončiť, ak nie je dodržiavaný skúšobný poriadok, alebo nie sú dodržiavané jeho pokyny. V tomto prípade zašle správu delegujúcemu orgánu. Rozhodnutie rozhodcu je konečné a nenapadnuteľné. Akákoľvek kritika jeho posudku môže mať za následok vykázanie z priestoru kynologickej akcie, prípadne disciplinárne konanie. V odôvodnených prípadoch, ktoré sa netýkajú vlastného posudku, ale porušenia pravidiel rozhodcom, je možno v priebehu ôsmich dní podať na jeho chovanie sťažnosť. Túto sťažnosť je nutné podať písomne, podpísanú sťažovateľom a ďalším svedkom prostredníctvom vedúceho skúšok k usporiadateľskej organizácii, či národnému zväzu. Rozhodnutie o sťažnosti prislúcha disciplinárnej komisii príslušného zväzu.

V rámci SR: *K posudzovaniu akcií podľa tohto skúšobného poriadku sú rozhodcovia delegovaní komisiou ZŠK SR. ZŠK SR tie určuje termíny a spôsob delegovania ich zmeny a odvolania,*

Účastníci skúšok

Účastník skúšok je povinný dodržať stanovený termín uzávierky prihlášok. Podaním prihlášky sa účastník zaväzuje k úhrade štartovného. Ak sa nemôže z akéhokoľvek dôvodu dostaviť, musí toto neodkladne oznámiť vedúcemu skúšok. Každý účastník musí dodržiavať pravidlá veterinárnej ochrany a ochrany zvierat, platiacich v mieste konania akcie. Každý účastník sa musí podriaďovať pokynom rozhodcu a vedúceho skúšok. Účastník skúšok musí svojho psa predvádzať nezávadným športovým spôsobom a bez ohľadu na výsledok v jednom oddiele, musí svojho psa predviesť vo všetkých oddieloch príslušného stupňa skúšky. Koniec skúšky je daný vyhlásením výsledkov (rozdelením cien) a odovzdaním výkonnostných preukazov psov. Rozhodca je oprávnený aj proti názoru psovoda vylúčiť zo skúšky psa zraneného, alebo vo svojich výkonoch obmedzeného. V tomto prípade nasleduje do výkonnostného preukazu psa zápis „nedostatočne – ukončenie pre zranenie“. Pokiaľ psovod sám so svojim psom ďalej nepokračuje pre viditeľné zranenie, alebo predloží dosvedčujúce veterinárne potvrdenie, nasleduje zápis „ukončenie pre zranenie“. Pri nešportovom chovaní, priestupkoch proti skúšobnému poriadku, proti pravidlám ochrany zvierat, či dobrých mravov, je rozhodca oprávnený diskvalifikovať psovoda z akcie. V každom prípade je nutné takého predčasné ukončenie skúšky s odôvodnením poznamenať do výkonnostného preukazu psa. Dovtedy získané body sa nezadávajú. V priebehu celej skúšky musí mať psovod pri sebe vodidlo na psa, ktorý nie je pripútaný. To zároveň vyžaduje, aby pes neustále nosil jednoduchý, jednoradový, voľne priliehajúci retiazkový obojok, ktorý nie je nastavený na sťahovanie. Iné, prípadne prídavné obojky (kožené, proti kliešťom a iným) nie sú v priebehu skúšky dovolené. Vodidlo môže byť nosené skryto, alebo zavesené z ľavého ramena na pravý bok. Pri skúške BH je povolený postroj. Zvukové pokyny sú normálne vyslovované – krátke povely, ktoré sú zvyčajne z jedného slova. Môžu byť vyslovené v akomkoľvek jazyku, pre jednu a tú istú požadovanú činnosť musia byť ale rovnaké. Pokiaľ sa v jednom stupni skúšok zúčastní viac účastníkov, o ich poradí musí byť rozhodnuté losom.

V rámci SR: *Psovod so psom podáva rozhodcovi hlásenie pri nástupe ku každému oddielu skúšky a pri jeho ukončení. Výnimku tvorí len začatie oddielu C.*

Telesné prekážky

Telesné postihnutý psovod, ktorý nemôže viesť psa z dôvodu postihnutia na ľavej strane, môže svojho psa viesť pri pravej nohe. V tomto prípade platí vo všetkých bežiacich skúšobných poriadkoch uvedené ustanovenie o vedení psa pri ľavej nohe obdobne pre pravú stranu.

Nutnosť náhubku

Dôraz je kladený na to, že v jednotlivých krajinách, poprípade v daných oblastiach, je vydané nariadenie k vedeniu psa na verejnosti. Psovod, ktorý je so svojim psom zaviazaný zodpovedajú pravidlám, môže toto napríklad v dopravnej časti BH/VT skúšky taktiež predvedie s náhubkom.

Podmienky účasti

V deň skúšok musí pes dosiahnuť predpísaný vek. Nesmú byť pripustené žiadne výnimky. Predpoklad ku štartu podľa pravidiel národného VDH skúšobného poriadku je úspešné zloženie skúšky doprovodného psa s testom odbornej znalosti psovoda (BH/VT)

V rámci SR: Doporučuje sa zloženie skúšky BH pred ostatnými skúškami, ale toto nie je povinné. Test odbornej znalosti psovoda sa zatiaľ neprevádza.

BH / VT	skúška doprovodného psa	15 mesiacov
FPR 1 - 3	vypracovanie stopy VPG 1-3	15 mesiacov
SchH/VPG A	skúšobný poriadok A	18 mesiacov
SchH/VPG 1	skúšobný poriadok 1 stupeň	18 mesiacov
SchH/VPG 2	skúšobný poriadok 2 stupeň	19 mesiacov
SchH/VPG 3	skúšobný poriadok 3 stupeň	20 mesiacov
FH 1	skúška psa stopára 1 stupeň	18 mesiacov
FH 2	skúška psa stopára 2 stupeň	20 mesiacov

Skúšok sa môžu zúčastniť aj psy bez ohľadu na veľkosť, plemeno, alebo preukaz pôvodu. Psovod sa môže v jeden deň zúčastniť len jednej skúškovej akcie. Na jednej skúškovej akcii môže jeden psovod predviesť najviac dvoch psov. V jeden deň môže byť jeden pes predvádzaný len na jednu skúšku. Stanovenia najnižšieho počtu psov na jednu skúškovú akciu sa ponecháva príslušnému národnému zväzu. Každý stupeň môže byť ľubovoľne opakovaný bez časového obmedzenia. Jednotlivé stupne skúšok sa skladajú od najnižšej k najvyššej (1-2-3). K vyššiemu stupňu skúšky môže byť pes, s ohľadom na svoj vek predvedený po úspešnom zložení nižšej skúšky, pritom musí dosiahnuť v oddiele „C“ minimálne 80 bodov. Psy staršie ako 6 rokov môžu byť na žiadosť príslušnej organizácie zaradení spolu do triedy starých. So zaradením do triedy starých môžu títo psy byť predvedení už len v stupni skúšky SchH/VPG 1, IPO 1, FH 1.

Po úspešnom zložení skúšky môže byť pes predvedený na skúšku rovnakého, alebo vyššieho, nie však nižšieho stupňa. K predvedeniu ku skúške FH 1 sa žiada vykonanie skúšky BH. Háravé sučky sú pripustené ku všetkým skúškovým akciám, musia byť však držané oddelene od ostatných účastníkov skúšok. K preskúšavaniu nastupujú v oddiele A podľa časového plánu, v ostatných oddieloch ako posledné, na záver skúškovej akcie. Kotné a kojace sučky nie sú ku skúškam pripustené. Choré a z nákazy podozrivé zvieratá sú zo všetkých skúškových akcií vylúčené.

V rámci SR: Najnižší počet psov na jednej skúškovej akcii je stanovený na 4, pri skúške FH 1 a FH 2 na 4.

Ku skúškam 1, 2, 3 a FH môžu v SR nastúpiť psy s preukazom pôvodu, ako aj bez preukazu pôvodu, plemien, ktoré sú schopné vykonať požadované cviky v jednotlivých disciplínach. Pre zloženie skúšky postačuje v oddiele „C“ 70 bodov.

Preverka chovania psa k cudzej osobe

Pri začiatku skúšky podrobuje rozhodca psa preverke chovania k cudzej osobe (sociálnemu správaniu, neútočeniu). Súčasťou preverky „chovanie psa k cudzej osobe“ je aj preverenie jeho identity (napríklad kontrola tetovacieho čísla). Vlastníci čipovaných psov musia zaistiť možnosť identifikácie. Psy, ktoré pri preverke chovania k cudzej osobe neobstoja, sú z účasti na skúške vylúčení, poprípade diskvalifikovaní. Z tohto dôvodu sleduje rozhodca chovanie psa k cudzej osobe po celú dobu skúšky. Pri zistení povahovej slabosti je rozhodca povinný takéhoto psa ihneď diskvalifikovať. Diskvalifikácia s uvedením povahovej slabosti musí byť zaznamenaná vo výkonnostnom preukaze psa „preverka chovania psa k cudzej osobe – neobstál“.

Vykonávanie preverky chovania psa k cudzej osobe

Preverka sa vykonáva v bežnom prostredí, bez mimoriadnych rušivých vplyvov, na mieste pre psa neutrálnom.

1. Zúčastnení psy sú rozhodcovi predvádzané jednotlivo
2. Predvádzaný pes je pripútaný na obvyklom vodidle. Vodidlo je držané voľne a musí byť prevesené.
3. Rozhodca sa musí zdržiavať akýchkoľvek dráždivých pohybov. Psa sa nesmie dotknúť.

Posudzovanie

- a) **Kladné chovanie psa:** Pes sa pri preverke chová neutrálne, sebavedomo, isto, pozorne, temperamentne, nebojácne.
- b) **Prípustné chovanie psa:** Pes sa chová trochu ľakavo, trochu podráždene, ľahko neisto, títo psy môžu byť pripustené ku skúške, musia byť ale v celom jej priebehu sledovaní.
- c) **Záporné chovanie psa:** Pes sa chová ustrašene, neisto, placho, reaguje na streľbu, je nezvládnuteľný, útočný (diskvalifikácia).

Hodnotenie

Hodnotenie predvádzaných výkonov sa vykonáva známkami a bodmi. Znáмка a k nej prislúchajúce bodu musia zodpovedať predvedeným cvikom.

Bodová tabuľka

Počet bodov	Výborne	Veľmi dobre	Dobre	Uspokojivo	Nedostatočne
5,0	5,0	4,5	4,0	3,5	3,0-0
10,0	10,0	9,5 - 9,0	8,5 - 8,0	7,5 - 7,0	6,5 - 0
15,0	15,0 - 14,5	14,0 - 13,5	13,0 - 12,0	11,5 - 10,5	10,0 - 0
20,0	20,0 - 19,5	19,0 - 18,0	17,5 - 16,0	15,5 - 14,0	13,5 - 0
30,0	30,0 - 29,0	28,5 - 27,0	26,5 - 24,0	23,5 - 21,0	20,5 - 0
35,0	35,0 - 33,0	32,5 - 31,5	31,0 - 28,0	27,5 - 24,5	24,0 - 0
70,0	70,0 - 66,5	66,0 - 63,0	62,5 - 56,0	55,5 - 49,0	48,5 - 0
80,0	80,0 - 76,0	75,5 - 72,0	71,5 - 64,0	63,5 - 56,0	55,5 - 0
100,0	100,0 - 96,0	95,5 - 90,0	89,5 - 80,0	79,5 - 70,0	69,5 - 0

Percentuálny prepočet

výborne	najmenej 96 %	alebo - 4%
veľmi dobre	= 95 % - 90 %	alebo - 5 až 10 %
dobre	= 89 % - 80 %	alebo - 11 až 20 %
uspokojivo	= 79 % - 70 %	alebo - 21 až 30 %
nedostatočne	menej než 70 %	alebo - 31 až 100 %

Pri celkovom hodnotení oddielov môžu byť zadávané iba celé body. Naproti tomu u jednotlivých cvikov sa môže hodnotiť polbodami. Pokiaľ konečný súčet oddielov nevykazuje počtom celé body je podľa celkového dojmu príslušného oddielu zaokrúhlený hore alebo dole. Pri rovnosti bodov rozhoduje vyšší počet bodov v oddiele C. pokiaľ aj tieto body sú rovnaké, rozhoduje vyšší počet bodov v oddiele B. Výsledky, ktoré sú zhodné vo všetkých troch oddieloch sú radené rovnakým dielom.

Diskvalifikácia

1) Celková diskvalifikácia

- ak opustí pes v priebehu skúšky psovoda, alebo priestor skúšky a nepríde ani po treťom zavolaní späť, je celkovo diskvalifikovaný
- ak pes pohryzie počas vykonávania cvikov obrany figuranta mimo ochranný rukáv, je celkovo diskvalifikovaný
- keď pes počas vykonávania cvikov obrany nie je pod kontrolou psovoda, alebo nepustí na 3 povel, je celkovo diskvalifikovaný
- pri nešportovom chovaní, priestupkoch proti skúšobnému poriadku, proti pravidlám ochrany zvier, či dobrým mravom, je rozhodca oprávnený celkovo diskvalifikovať psovoda z akcie

Pri celkovej diskvalifikácii sa dovtedy zadané body zoberú. Do výkonnostného preukazu sa nezapišu ani známky (klasifikácia), ani body, ale urobí sa záznam o diskvalifikácii.

2) Diskvalifikácia

- keď pes počas vykonávania cvikov obrany zlyhá, alebo sa nechá odohnať, je diskvalifikovaný

Odoberú sa dovtedy získané body v oddiele C obrana a do výkonnostného preukazu psa, sa zapíše „bez hodnotenia“ v oddiele C. Body získané v bodoch A a B sa zapisujú. Diskvalifikácia s uvedením povahovej slabosti musí byť zaznamenaná vo výkonnostnom preukaze.

3) Ukončenie

- keď pes pri cviku „Vystavenie a vyštekanie“ opustí dvakrát figuranta predtým, než rozhodca vydá pokyn k opusteniu stredovej osi, alebo ho nemožno vyslať k figurantovi, je posudzovanie oddielu C ukončené
- keď pes pri cviku „Pokus o útek figuranta“ zostane ležať, alebo do vzdialenosti cca 20 krokov úteku figuranta zadržaním a „záhryzom“ nezabrání, je posudzovanie oddielu C ukončené
- keď pes pri cvikoch „Stráženia“ figuranta opustí pre pokynom rozhodcu k príchodu psovoda, alebo ak dostane od psovoda povel, aby pri figurantovi zostal, je hodnotenie oddielu ukončené

Zapišu sa dovtedy získané body.

Vyhodnotenie

Pokiaľ pes v každom oddieli príslušného stupňa skúšky získa najmenej 70 % možných bodov je skúška hodnotená ako splnená.

Výkonnostný preukaz psa

Výkonnostný preukaz psa je povinný pre každého zúčastneného psa. Jeho vydanie vykonáva príslušná národná organizácia podľa vlastných predpisov. Musí byť jasné, že pre jedného psa bol vyhotovený iba jeden výkonnostný preukaz. Zodpovednosť preberá národná organizácia. Každý výsledok skúšky sa zapisuje do výkonnostného preukazu psa, tento podpisuje a kontroluje rozhodca a vedúci skúšok.

Povinné ručenie

Majiteľ psa zodpovedá za všetky škody na osobách a veciach spôsobené jeho psom. Z toho dôvodu musí byť ako držiteľ psa proti týmto následkom poistený. Za prípadné úrazy v priebehu celej skúškovej akcie ručí psovod za seba aj svojho psa. Pokyny dané rozhodcom, prípadne usporiadateľom, psovod plní dobrovoľne a na vlastné nebezpečie.

Potvrdenie o úradne nariadenom očkovaní (očkovací preukaz) je nutné pred začiatkom skúšky na požiadanie predložiť príslušnému rozhodcovi, veterinárnemu dozoru, prípadne vedúcemu skúšok, alebo súťaže.

Športový komisár

Jednotlivé národné zväzy môžu kontrolovať vykonávanie skúškových akcií. K tomuto účelu poverujú odborne spôsobilé osoby, ktorých úlohou je kontrolovať dodržiavanie skúšobného poriadku a riadny priebeh skúšok a súťaží.

Hodnotenie TSB (platí pre všetky stupne skúšok) – takže som ho ani nenapísala

V rámci SR: Hodnotenie TSB sa na území SR pri vlastných akciách neuskutočňuje.

Disciplinárne ustanovenia

Vedúci akcie je zodpovedný za zaručenie poriadku a bezpečnosti počas usporiadania celej akcie. Rozhodca je splnomocnený prerušiť, alebo ukončiť akciu pri nedodržaní poriadku a bezpečnosti. Previnenie psovoda proti tomuto skúšobnému poriadku, proti pravidlám ochrany zvierat a proti dobrým mravom môže viesť k vylúčeniu z akcie. V tomto prípade má rozhodca odovzdať oznámenie delegujúcemu orgánu. Odtiaľ môže účastník požadovať vyjadrenie, ktoré potom môže viesť k disciplinárnemu potrestaniu.

Rozhodnutie rozhodcu je nenapadnuteľné. Každá kritika na rozhodnutie rozhodcu môže viesť k vypovedaniu danej osoby z miesta konania akcie a eventuálne môže byť vedené proti tejto osobe disciplinárne konanie. V odôvodnených prípadoch, ktoré sa nevzťahujú a skutočné rozhodnutia, ale na porušenie pravidiel rozhodcom je možné podať sťažnosť. Táto sťažnosť je podaná písomne na príslušnú organizáciu. Môže byť podaná cez vedenie akcie a podpísaná psovodom, predsedom organizácie a ďalšími svedkami. Z uznania takejto sťažnosti sa neodvodzuje požiadavka na preskúmanie posudku rozhodcu. Videonahrávky neplatia ako dôkazy.

Zvláštne ustanovenia

Národné organizácie sú oprávnené pre obvod svojej pôsobnosti upraviť, prípadne rozšíriť všeobecnú časť týchto pokynov. Napríklad: pokyny k účasti, veterinárnym opatrením, opatrením na ochranu zvierat, zdravotným podmienkam. Rovnako tak môžu urobiť na základe zákonných opatrení v príslušnej krajine.

Zvukové povely môžu byť dávané v materskom jazyku.

***V rámci SR:** Skúšky úspešne splnené do doby platnosti tohto skúšobného poriadku sa plne uznávajú a musia byť na ne naviazané.*

2. Práca figuranta

- u BH skúšky nie je potrebné

3. Skúška doprovodného psa – BH / VT

(skúška odbornej znalosti pre psovoda)

Všetky skúšky a súťaže podliehajú vykonávaním a chovaním športovým zásadám. Spôsob vykonávania a účasť je presnejšie popísaná nižšie. Predpisy sú pre všetkých zúčastnených záväzné a všetci majú plniť rovnaké výkonnostné požiadavky. Výnimočne tu platí, že sa pri BH/VT nevykonáva preskúšanie ľahostajnosti ku streľbe. K predvedeniu FH, SchH/VPG, IPO, RTP, Agility je potrebný preukaz BH/VT. Presúšania podľa skúšky BH/VT sú výhradne vykonávané rozhodcami z výkonu z oblasti SchH/VPG, Agility, ktorí sú uvedení na listine rozhodcov príslušnej organizácie. Výsledok skúšky je zaznamenaný do výkonnostného preukazu psa.

BH skúšky budú uznané, keď budú zložené pri akcii so zadávaním skúšok. Usporiadanie má verejný charakter, miesto a začiatok skúšky je oznámený členom verejne, termíny sú vydávané v kalendári akcií. Usporiadajúce organizácie sú zviazané ustanoveniami tohto skúšobného poriadku.

Všeobecné ustanovenia

Ku skúške môžu v SR nastúpiť psy s preukazom pôvodu, ako aj bez preukazu pôvodu, plemien, ktorí sú schopní vykonať požadované cviky v jednotlivých disciplínach po dosiahnutí veku 15 mesiacov. Sprievodná skúška sa môže usporiadať, keď sú predvedení minimálne 5 psy. Ak je skúška sprievodného psa kombinovaná s inými druhmi skúšok, tak musia štartovať minimálne 5 účastníci (napr. SchH/VPG, FH, BH, FPR). Dodatočný počet účastníkov v deň skúšok pre jedného rozhodcu je v rozmedzí od 10 do 15 štartujúcich a posúdenie je podľa počtu skúšaných oddielov, ktoré nesmú presiahnuť počet 30 oddielov. (skúška sprevádzajúceho psa s písomnou skúškou odbornej znalosti pozostáva z 3 oddielov, bez tejto teoretickej skúšky sú to 2 oddiely).

Preverka chovania psa k cudzej osobe

Na začiatku skúšky podrobuje rozhodca psa previerke chovania k cudzej osobe (sociálnemu správaniu, neútočeniu). Súčasťou previerky „chovanie psa k cudzej osobe“ je aj preverenie jeho identity (napríklad kontrola tetovacieho čísla). Vlastníci čipovaných psov musia zaistiť možnosť identifikácie. Psy, ktorí pri previerke chovania k cudzej osobe neobstoja, sú z účasti na skúške vylúčení, poprípade diskvalifikovaní. Z tohto dôvodu sleduje rozhodca chovanie psa k cudzej osobe po celú dobu skúšky. Pri zistení povahovej slabosti je rozhodca povinný takéhoto psa ihneď diskvalifikovať. Diskvalifikácia s uvedením povahovej slabosti musí byť zaznamenaná vo výkonnostnom preukaze psa „previerka chovania psa k cudzej osobe – neobstál“.

Hodnotenie

Psy, ktorí v oddieli A – poslušnosť, nedosiahnu zodpovedajúcich 70 % bodov, nebudú pripustení, ku skúške v pouličnom ruchu a doprave. Na konci skúšky nebudú výsledky podľa bodov, ale len slovne oznámené rozhodcom „obstál“ alebo „neobstál“. Skúška je zložená, keď v oddieli A bude 70 % dosiahnutých bodov a v oddieli B budú podľa rozhodcu cviky dostačujúce. Predpísaná výkonnostná známka neplatí v zmysle chovateľského ani výstavného poriadku. Zloženie skúšky nie je v prípadoch opakovania viazané na žiadne termíny. Každý výsledok je nezávisle na úspechu skúšky zapísaný vo výkonnostnej knižke.

Oddiel A) Skúška poslušnosti doprovdného psa na cvičisku

1. Ovládateľnosť na vodidle (prechod skupinkou osôb ku konci cviku)	15
2. Ovládateľnosť bez vodidla (prechod skupinkou osôb na začiatku cviku)	15
3. Odloženie v sede za pochodu	10
4. Odloženie v ľahu za pochodu s privolaním	10
5. Odloženie dlhodobé	10
Celkový počet bodov (najmenej)	60 (42)

Každý jednotlivý cvik začína a končí základným postavením. Pes sedí na ľavej strane priamo veľa psovoda pravým ramenom na úrovni kolien. Zaujatie základného postavenia na začiatku každého cviku je dovolené len raz. V základnom postavení stojí psovod v športovom postoji. Stoj rozkročný nie je dovolený. Konečné základné postavenie predchádzajúceho cviku, môže byť použité ako východzie postavenie nasledujúceho cviku. Pomoc psovoda telom nie je dovolená, má za následok zrážku bodov. Pomoc s pracovnou pomôckou, alebo hračkou nie je povolená. Ak nemôže psovod korektne predviesť časť cviku z dôvodu telesného postihnutia, musí toto oznámiť rozhodcovi pred začiatkom skúšky. Ak nemôže psovod z dôvodu postihnutia viesť psa na ľavej strane, tak ho môže predviesť obdobne na pravej strane. Pokyn k začiatku každého cviku dáva rozhodca. Ďalšie cviky obraty, zastavenie, výmena chôdze atď. budú vykonávané bez príkazu rozhodcu. Každému psovodovi je povolené vyžiadať si tieto pokyny – velenie od rozhodcu.

Chválenie psa je dovolené po každom ukončení cviku. Potom môže psovod zaujať nové základné postavenie. Medzi chválením a novým začiatkom sa musí dodržať jasný časový úsek (cca 3 sekundy). Medzi cvikmi musí byť pes vedený pri nohe psovoda.

1. Ovládateľnosť na vodidle (prechod skupinkou osôb ku konci cviku)

- Zvukový povel:** „k nohe“. Zvukový povel je psovodovi povolený len pri vykročení a pri zmene spôsobu chôdze.
- Vykonanie:** Psovod so psom ide s pripútaným psom (psovod drží vodidlo v ľavej ruke – je to podľa starého v novom to nie je uvedené) k rozhodcovi, psa posadí a podá hlásenie. „Pán rozhodca psovod meno a priezvisko, so psom meno sú pripravení na vykonanie cvikov poslušnosti podľa skúšky BH. „ Zo základného postoja musí pes pripútaný na vodidle s obojkom zodpovedajúcim ochrane zvierat, alebo postrojom na hrudi na zvukový povel „k nohe“ psovoda pozorne, radostne a v priamom smere nasledovať. Obojok nesmie byť nastavený na sťahovanie. Musí sa vždy nachádzať pri ľavom boku psovoda, lopatkou vždy na úrovni kolien psovoda. Pri zastavení sa musí pes samostatne, rýchlo a v priamom smere posadiť. Na začiatku cviku ide psovod so svojim psom bez zastavenia 50 krokov priamym smerom, po obrate celom vzad a ďalších 10 – 15 krokoch vykoná poklus a pomalú chôdzu (vždy najmenej 10 krokov). Prechod z poklusu do pomalej chôdze musí byť vykonaný bez medzi krokov. Jednotlivé zmeny spôsobu chôdze sa musia od seba zreteľne odlišovať rýchlosťou vykonania. V normálnej chôdzi sa vykonáva najmenej po jednom obrate vpravo, vľavo a čelom vzad. Taktiež v normálnej chôdzi vykoná minimálne jedno zastavenie.

Prechod skupinou osôb

Ku konci cviku na pokyn rozhodcu prechádza psovod so psom skupinou najmenej štyroch pohybujúcich sa osôb. Psovod so svojim psom obchádza jednu osobu sprava a jednu osobu zľava a najmenej jedenkrát sa v skupine zastaví. Je na rozhodcovi, či si nechá cvik opakovať. Po odchode zo skupinky osôb, zaujme psovod so psom základný postoj, pri ktorom je dovolené chváliť psa.

Hodnotenie: Predbiehanie, vychyľovanie sa psa do strán, zaostávanie psa, dodatočné zvukové povely, pomoc telom, nepozornosť, prekážanie alebo obťažovanie psovoda psom je hodnotené stratou bodov.

Obrat čelom vzad (180 stupňov)

Vykonanie obratu čelom vzad je povolené dvoma spôsobmi musí byť však každý ako obrat čelom vzad doľava. Pritom môže pes psovoda zozadu obísť, alebo ukázať obrat čelom vzad ako obrat doľava (pes zostáva na ľavej strane psovoda).

Náčrt - Ovládateľnosť na vodidle „K NOHE“

15 bodov

- normálna chôdza
- ..... klus
- - - - - pomalá chôdza

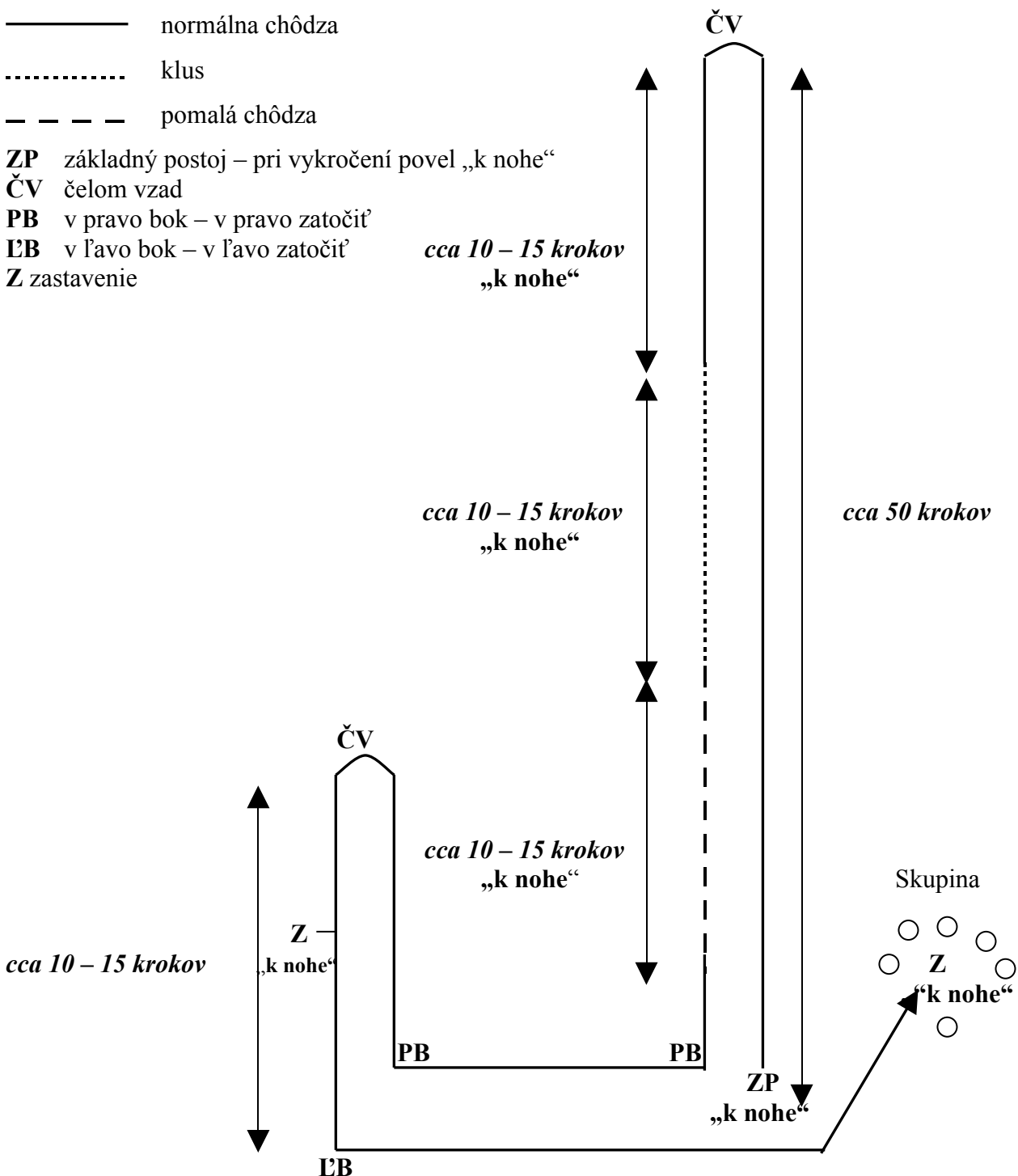
ZP základný postoj – pri vykročení povel „k nohe“

ČV čelom vzad

PB v pravo bok – v pravo zatočiť

LB v ľavo bok – v ľavo zatočiť

Z zastavenie

2. Ovládateľnosť bez vodidla

15 bodov

- a) **Zvukový povel:** „k nohe“. Zvukový povel je psovodovi povolený len pri vykročení a pri zmene spôsobu chôdze.
- b) **Vykonanie:** Na pokyn rozhodcu odopne psovod psa v základnom postoji z vodidla. Psovod si zavesí vodidlo okolo ramien, alebo si ho schová do vrečka (každý spôsob na druhej strane psa) a vydáva sa ihneď so svojim psom do skupinky osôb, kde obchádza jednu osobu sprava a jednu osobu zľava a najmenej jedenkrát sa v skupine zastaví. Je na rozhodcovi, či si nechá cvik opakovať. Po odchode zo skupinky osôb, zaujme psovod so psom základný postoj, a začína predvedenie chôdze bez vodidla ako pri cviku 1.

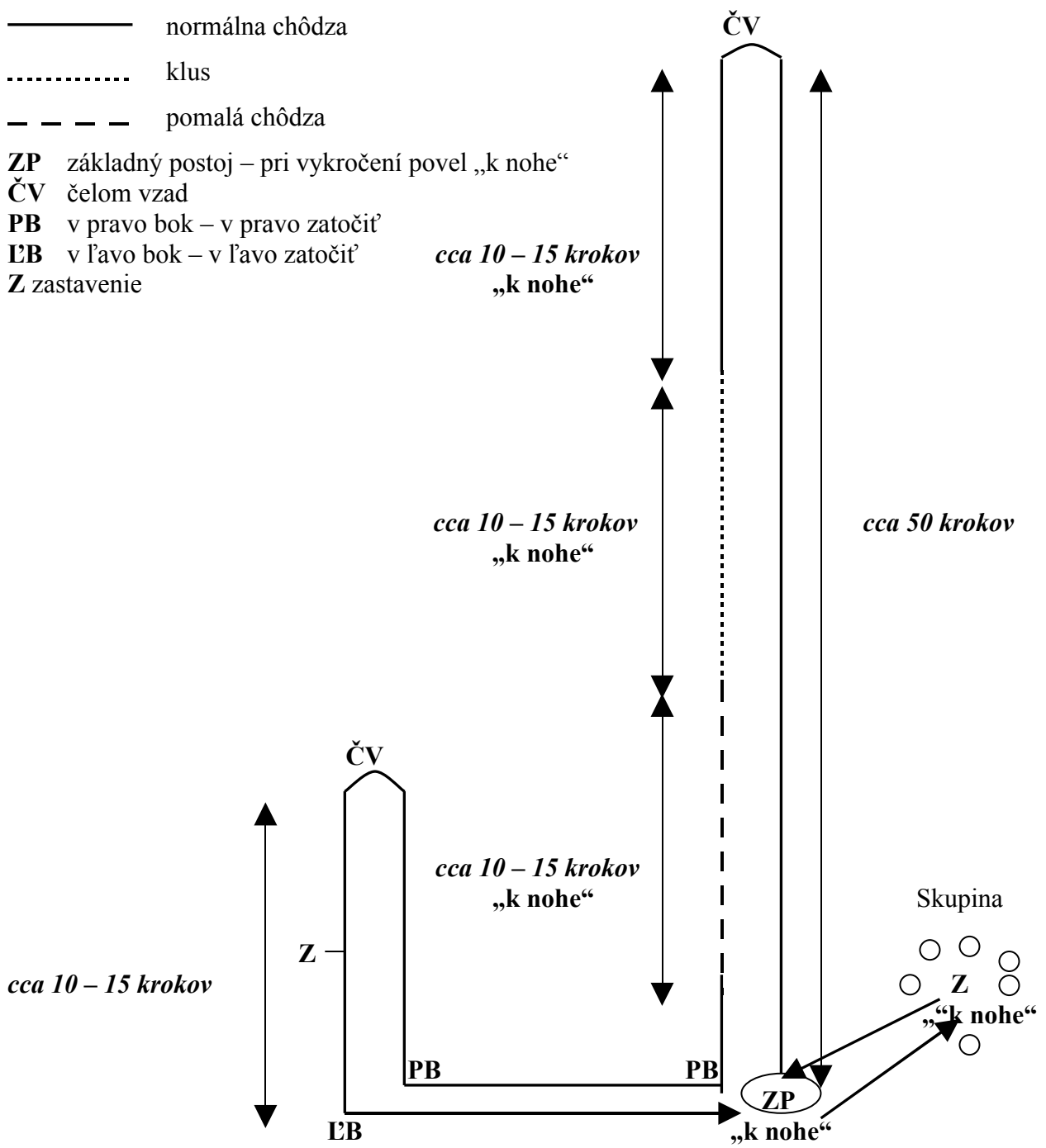
Zo základného postavenia povel (ZP) „k nohe“ prechod skupinou osôb bez povelu, zastavenie (Z) bez povelu, ďalšia chôdza s povelom „k nohe“ – návrat na základné postavenie – určená chôdza čelom vzad (ČV) bez povelu, pri zmene rýchlosti z normálnej do klusu „k nohe“ pri zmene z poklusu do pomalej „k nohe“, pri zmene z pomalej do normálnej „k nohe“ v pravo bok 2 x (PB) bez povelu, čelom vzad (ČV) bez povelu, zastavenie (Z) bez povelu ďalšia chôdza s povelom „k nohe“, v ľavo bok x bez povelu, návrat do základného postavenia.

**Náčrt - Ovládateľnosť bez vozidla
„K NOHE“**

15 bodov

- normálna chôdza
- ..... klus
- - - - - pomalá chôdza

- ZP** základný postoj – pri vykročení povel „k nohe“
- ČV** čelom vzad
- PB** v pravo bok – v pravo zatočiť
- ĽB** v ľavo bok – v ľavo zatočiť
- Z** zastavenie

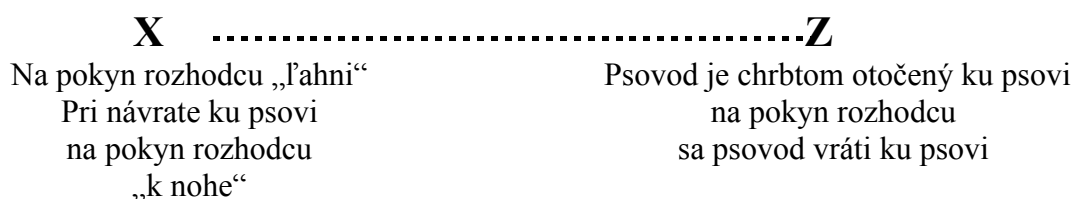

5. Odloženie dlhodobé

10 bodov

- a) **Zvukový povel:** „ľahni“, sadni
- b) **Výkonanie:** Pred začatím cviku oddielu A iného psa, odloží psovod psa zvukovým povelom „ľahni“ na miesto určené rozhodcom. Nesmie u neho nechať vodidlo ani akýkoľvek iný predmet. Psovod potom odchádza cvičebným priestorom bez obzretia, najmenej 30 krokov od psa a zostáva v jeho dohľade obrátený chrbtom k nemu kľudne stáť. Po dobu vykonávania cvikov 1 až 4 iným psom musí pes bez ovplyvňovania psovodom kľudne ležať. Na pokyn rozhodcu ide psovod ku psovi a postaví sa k jeho pravej strane. Asi po 3 sekundách, na pokyn rozhodcu, dáva psovod psovi povel „sadni“, na ktorý sa musí pes rýchlo a priamo posadiť.
- c) **Hodnotenie:** Neľudné chovanie sa psovoda, ako aj iná skrytá pomoc psovi, neľudné odloženie je ohodnotené čiastočne. Pes, ktorý sa pohne z miesta odloženia, sadne, alebo prelezie úsek dlhší než je dĺžka jeho tela v cviku neobstál. Sučky sú podľa možnosti odložené oddelene.

cca 30 krokov

Pes, ktorý pri cviku 1 – 5 neobdržal minimálne 70 % (42 bodov), je vylúčený z ďalšej skúšky.

Všeobecne

Nasledujúce cviky sa konajú mimo cvičebnú plochu v určenom priestore uzavretej miestnej osady. Rozhodca určí s vedúcim skúšok, kde a ako budú cviky vo verejnej doprave vykonané (ulice, cesta, alebo miesta). Verejná doprava nesmie byť prerušená. Výkonanie tejto časti skúšky si vyžaduje z dôvodu charakteru viac vynaloženého času. Výkonnostné požiadavky nesmú byť pre veľké množstvo psov skracované. Body nebudú za jednotlivé cviky oddielu B zadané. Pre obstatie v tomto oddieli skúšky je rozhodujúci celkový dojem a správanie sa psa v doprave a na verejnosti. Nasledujúce popísané cviky sú podnetom a môžu byť rozhodcom individuálne zmenené s ohľadom na miestnu skutočnosť. Rozhodca je oprávnený pri pochybnostiach v príčinách správania sa psa cviky opakovať, prípadne zmeniť.

Priebeh skúšky

1. Stretnutie so skupinou osôb

Na pokyn rozhodcu sa psovod so svojim na vodidle upútaným psom dá do pohybu na určenom úseku ulice. Rozhodca nasleduje skupinu vo vzdialenosti potrebnej pre posúdenie činnosti psa. Pes má ochotne nasledovať psovoda na ľavej strane na voľne prevesenom vodidle s lopatkou na úrovni kolien psovoda. K chodcom a autám sa má pes chovať bez záujmu. Na jeho trase bude pred psovodom a psom prebiehať osoba. Pes sa má chovať nezaujato. Psovod a pes idú ďalej do postávajúcej skupiny osôb, kde je minimálne 6 osôb, z ktorých s jednou osobou psovod prehovorí a pozdraví sa podaním ruky. Pes si na pokyn psovoda sadne, alebo ľahne a chová sa behom krátkeho rozhovoru kľudne.

2. Stretnutie s cyklistom

Pes na vodidle ide so svojim psovodom pozdĺž cesty a naraz ich zozadu predbehne cyklista, ktorý pritom zvoní. Vo veľkej vzdialenosti sa jazdec obracia a prichádza psovodovi a psovi naproti. Pritom niekoľkokrát zazvoní. Stretávanie sa nasleduje tak, že sa pes nachádza medzi psovodom a prechádzajúcim cyklistom. Pes na vodidle má ukázať nezaujatosť voči cyklistovi.

3. Stretnutie s autom

Psovod ide so svojim psom pripútaným na vodidle okolo viacerých áut. Pritom bude jedno auto naštartované. Pri inom aute sa zatvoria dvere. Medzitým ide psovod a pes ďalej a vedľa nich zastaví auto. Vodič stiahne dole okienko a psovoda prosí o informáciu, pritom si pes na pokyn psovoda sadne, alebo ľahne. Pes sa má chovať pri aute a ku všetkým dopravným zvukom kľudne.

4. Stretnutie s bežcom, alebo jazdcom na kolieskových korčuliach

Psovod ide so svojim psom pripútaným na vodidle kľudne pozdĺž cesty. Predbehnú ho minimálne 2 bežci bez zmeny tempa. Bežci sa vzdialia a prichádza nový bežec a psa so psovodom obehne a beží od nich preč bez zmenenia rýchlosti. Pes nemusí ísť pri nohe psovoda presne, musí sa však nechať pri prebiehaní osôb psovodom usmerniť do polohy v sede, alebo ľahu. Je dôležité, aby psovod svojho psa behom pohybu osôb dokázal na povel posadiť, alebo položiť. Miesto bežcov môžu prebehnúť okolo psa a psovoda taktiež dvaja jazdci na kolieskových korčuliach a opäť im ísť naproti.

5. Stretnutie s iným psom

Pri prebehnutí a prechádzaní iného psa so psovodom sa má pes chovať neutrálne. Psovod môže opakovať zvukový povel „k nohe“ alebo psa posadiť, alebo položiť.

6. Krátkodobé chovanie pripútaného psa na vodidle v doprave a chovanie k iným zvieratám

Na pokyn rozhodcu ide psovod so psom pripútaným na vodidle rušnou ulicou. Po krátkom čase upevní psovod na pokyn rozhodcu vodidlo na plot, stenu alebo niečo podobné. Psovod sa odoberá mimo dohľad psa do obchodu, alebo do vchodu domu. Pes má stáť, sedieť, alebo ležať. Behom neprítomnosti psovoda ide okolo osoba so psom pripútaným na vodidle vo vzdialenosti asi 5 krokov od skúšaného psa. Odložený pes sa má chovať kľudne a na okolo prechádzajúceho psa (nesmie sa použiť agresívny pes) nesmie útočiť a napadnúť ho. Napnutie vodidla a trvalé štekание je prípustné. Na pokyn rozhodcu príde psovod pre svojho psa.

Poznámka:

Zostáva na uvážení rozhodcu, či sa jednotlivé cviky s každým psom na každom vopred určenom mieste vykonajú naraz, alebo či vykoná jednotlivé cviky postupne so všetkými psami.